D·N 10/11 1956

Uttåget ur Egypten

Erövringen av Sinai är för Israel "en historisk mission", förklarade premiärminister Ben-Gurion på onsdagen. Han förnekade att Sinaihalvön kunde betraktas som egyptiskt territorium; den tillhörde i själva verket Israel i kraft av urgammal tradition. I detta sammanhang hänvisade Ben-Gurion till förhållandena under biblisk tid. Detta är ju en ormlig argumentation; tillgriper man den sortens resonemang, finns det knappast några gränser för kraven på israelisk expansion. "I skolen underlägga eder folk som äro större och mäktigare än I. Var ort som eder fot beträder skall bliva eder", säger Herren i Gamla testamentet till Israels folk. Som direktiv för staten Israels aktuella utrikespolitik ter sig Gudsordet väldigt.

Inför påtryckningar från FN, USA och väl att märka även England har också Ben-Gurion funnit det rådligt att ändra ståndpunkt; det kan antas att den brittiskt-franska reträtten i Suez bidragit till omvändningen. Själv har Ben-Gurion förklarat det främsta skälet vara att Israel "inte vill ge Sovjet någon förevändning för intervention". Men detta verkar föga övertygande. Det ryska hotet var ju klart utlånat redan innan Israel gjorde anspråk på Sinaihalvön.

I varje fall sade sig Ben-Gurion på torsdagskvällen vara villig att dra tillbaka de israelaska trupperna från egyptiskt territorium och samarbeta med FN:s polisstyrka. Därmed har åtminstone ett kriahot i Mellersta Östern blivit avvärjt, därmed har Ben-Gurion, utan att direkt säga det, återgått till den ursprungliga deklarationen om målet för Israels aktion mot Egypten, nämligen att syftet var "att förstöra baserna för de egyptiska sabotage- och mördarbanden och deras utbildningscentra".

Vilka är då de uppgifter som tillkommer FN-styrkan när det gäller förhållandet mellan Israel och Egypten? I generalförsamlingens resolution av den 2 november heter det att styrkans uppgift bör vara att "trygga och övervaka återtågheternas upphörande". Israel och arabaterna uppmanas att "omedelbart dra tillbaka alla styrkor bakom vapenstilleståndslinjerna, att upphöra med raider över vapenstilleståndslinjerna in i angränsande områden och att samvetsgrant lakta vapenstilleståndsavtalens bestämmelser".

Enligt generalsekreterare Hammarskjölds samtidiga rapport skall FN-styrkan "säkunda självfallet icke vara berättigad att vidta andra åtgärder än dem som är nödvändiga för verkställandet av dess uppgifter i samarbete med lokala myndigheter. Styrkan skall vara mer än en observationskår, men på intet sätt en militär styrka som tillfälligt kontrollerar det område till vilket den förlagts; ej heller skall styrkan ha militära uppgifter utöver dem som är nödvändiga för att trygga fredliga förhållanden, allt under förutsättning att parterna i konflikten vidtar alla erforderliga åtgärder för att efterleva generalförsamlingens rekommendationer." Det har synts motiverat att så utförligt återge Hammarskjölds rapport med all respekt för hans energiska initiativ behöver man inte vara skarpögd för att fnapperas av formuleringarnas oklarhet och för att konstatera att de verkligt brännande problemen på intet sätt blir lösta. Möjligen kan man tala om ett steg i rätt riktning.

"Mer än en observationskår men på intet sätt en militärstyrka" — det är svårt att föreställa sig hur en sådan FN-styrka skall ta sig ut och hur den skall handla. Den skall vidare uppträda under förutsättningen att de berörda parterna lydligt efterkommer generalförsamlingens rekommendationer... En sådan förutsättning synes direkt oreallistisk; det är notoriskt hur arabaterna se dan staten Israels tillkomst ständigt kastat generalförsamlingens välmenta resolutioner i papperskorgen. Israel har förklarat sig villigt att förhandla om fred, men arabaterna har vägrat Israel ens rätten att existera; därav den desperata sinnesstämning ur vilken aktionen mot den starkaste arabaterna, Egypten, har sprungit fram. Den blivande FN-styrkan kan antas bli tillräckligt stark för att på ett helt annat sätt än de hittillsvarande observationstrupperna kunna ingripa vid kränkningar av demarkationslinjen. Men det är bekänligt att inte dess uppgift uttryckligen vidgats till att stanna i Mellersta Östern till dess att fred stiftats mellan arabaterna och Israel och demarkationslinjerna ersatts av gränser.

"Förtrupper" ur FN:s internationella polisstyrka beräknas anlända till Egypten redan om någon dag. De uppges i första hand bli stationerade till gränsområdet mellan Egypten och Israel, där risken för ett återupplåmmande tydligen anses vara störst. Allt eftersom nya styrkor stöter till kommer vakthållningen att vidgas — Port Said är ju också en särskilt känslig punkt — samtidigt som de engelska, franska och israeliska trupperna lämnar landet. Enligt Nasser hade "samtliga arabstater" erbjudit Egypten väpnad hjälp i dess kamp; i verkligheten har arabstaternas militära passivitet varit påtaglig. Det är emellertid tydligt hur Moskva nu gör allt för att öka upphetsningen i hela Mellersta Östern. Atskilliga vilda rykten om ryska åtgärder har varit i svang; uppgifter om planer på ryska flygbaser i Syrien — vilket onekligen öppnar kusliga perspektiv — tycks emellertid vinna tillbro på många håll.

Tag KUNGSVÄGEN till Drottningens England med SVENSKA LLOYD
London-kryssning varje lördag

Låt "Julkvällen" ge Dig julpengar

Säij Publicistklubbens populära julidning JULKVÄLLEN, som alla tycker om att läsa.

Det är lätt och roligt att sälja JULKVÄLLEN. Du får big provision som ger Dej en stor slant till jul. Sänd in kupongen redan idag!

Till Julidningsredaktionen, Postbox 3267, Stockholm 3. Sänd mig omgående provblad på JULKVÄLLEN och agentvillkor.

Namn: ..... Ålder: .....

Bostad: .....

Postadress: .....

JULKVÄLLEN
PUBLICISTKLUBBENS JULTIDNING

Det ryska folkmordet

Den svenska juristföreningen för rättssäkerhet, ledd och stödd av bl. a. klart tänkande jurister, har gjort en värdefull insats då den inför utrikesminister Undén erinrat om 1948 års konvention om folkmord och denna konventions tillämplighet i fråga om Ungern. Enligt konventionen, i artikel III, är varje land andra stater Sverige och Ryssland, är folkmord (genocide), oavsnning till folkmord och försök till folkmord ett folkrättsligt brott, som de förbrytarsatstande staterna lovar att förekomma och bestraffa. Folkmord är enligt texten (artikel II): "handlingar som avser att helt eller delvis undanröja en nationell, etnisk, raslig eller religiös grupp" genom exempelvis "dödande av medlemmar av denna grupp, tillfogande av kroppslig eller andlig skada hos medlemmar av gruppen, avsiktligt framkallande för gruppen av sådana levnadsvillkor som är ägnade att medföra, helt eller delvis, gruppens fysiska undergång". Personer som gör sig skyldiga till dylika handlingar skall bestraffas "vare sig de är konstitutionellt ansvariga styresmän, ämbetsmän eller privata individer".

Den lagstiftning för prövning av folkmord som konventionen förutsätter har visserligen inte genomförts, men det är klart slaget att varje undertecknare av konventionen kan vidta den åtgärd enligt FN:s stadga som anses "ljänlig för att förekomma eller omöjliggöra folkmord eller andra handlingar som nämnes i artikel III". Juristföreningen framhåller att "Sovjetunionens krigsmakt fullföljer dessa dagar i Ungern en krigföring utan pardon, som hotar hela existensen av Ungerns befolkning... Det måste därför tillhöra Förenta nationernas behörighet enligt konventionen att vidtaga åtgärder till förebyggande av att något sådant sker." Därför bör, hävdar föreningen, den svenska regeringen, eventuellt i samverkan med andra nordiska regeringar, i FN upptä frågan om förebyggande i Ungern av den "avskyvärda hemsökelse, fördömd av hela den civiliserade världen, som folkmordet innebär".

Hänvändelsen är grundad på och fullständiga juridiska skäl. Här har den svenska regeringen en möjlighet att, på ostridiga folkrättsliga grunder, göra något för att åtminstone verka för en begränsning av det ohyggliga som sker i Ungern!

"Blindbocksleken" i nykterhetsfrågan

I nykterhetskommitténs utredning och i den senare agitationen — särskilt från dr Engelunds sida — har jämförelser med utvecklingen i Norge spelat en mycket stor roll. I Norge, har det framhållits, fick man först under 5 år efter spritens frisläppande en ökning av alkoholförbrukningen med 60 procent, sedan under fem år en konsumtion som var 10 procent större än före reformen, därefter en återgång till utgångsläget. Som Dagens Nyheter tidigare vid flera tillfällen har betonat är det minst sagt egendomligt att man kunnat anföra en sådan utveckling som föredömlig. Förutsättningen för en kraftig uppgång i konsumtionen av spritdrycker under fem å tio år — om det så var "bara" hälften eller tredjedelen så stor uppgång som den norska — borde självfallet aldrig reformen ha genomförts i sin nuvarande utformning. Att efter denna tid återgå till det gamla — längre har ju Norge inte nått — vore verkligen klen tröst.

Nu är emellertid jämförelsen med Norge utan varje värde på grund av de helt olika förhållandena i Norge 1946 och i Sverige 1955. Också detta har flera gånger framhållits i Dagens Nyheter; nu senast har i fredagens nummer genom en väl dokumenterad artikel av den norske nykterhetsledaren lektor Arne-Goplen betonats att hela denna jämförelse "vilar på falsk grund". Det är framför allt tre förhållanden å Norge som gör att läget vid reformen där var helt annorlunda än hos oss: den ytterst hårda ransoneringen av spritdrycker under kriget; ransoneringen efter nykterhetsreformen av en rad förnödenheter, vilken friställde köpkraft för spritdrycker; den snabba inkomstutvecklingen även efter kriget — när på femtiotalet varutillgången blev normal och allmän prisanpassning skett sjönk alkoholkonsumtionen så att säga automatiskt; denna utveckling i Norge ger absolut ingen grund för antagandet att detsamma kommer att ske hos oss. Härtill kommer, betonar lektor Goplen, att utvecklingen onedelbart efter reformen i Norge från en viktig synpunkt förtecknade en långt gynnsammare bild än den svenska 1955—1956. I Norge kom stegringen i förtäringen explosionsartat: man höjde i ett slag konsumtionen med 60 procent för att sedan stanna. I Sverige har uppgången varit successiv med ökning i förbrukningen kvartal för kvartal.

I riksdagens nykterhetsdebatt på måndagen erkände — oberoende av vilka åtgärder de nu förordade — en rad talskyndare av reformen att de bedömt läget fel. Endast en vidhöll att han haft rätt: den räkenmästare som genom felaktiga jämförelser gjorde mer än någon annan då det gällde att övertyga riksdagen att genomföra denna olyckliga reform, dr Erik Englund.

Ungerns minister i Stockholm

har efter att ha varit "oantriffbar" sedan början av veckan avgivit en längre deklaration som i korthet innebär att minister Hajdu jämte övrig legationspersonal avsvär sin tidigare bekännelse till det fria Ungern och böjer sig för den nya regeringen som härskar med Ryssland — och endast Ryssland — nåde.

"Vi betygar vår djupa respekt för den hjältemodiga ungerska ungdomen och för hela det ungerska folket, som offrat så mycket blod för Ungerns oavhängighet och frihet. Vi beklagar bittert den ryska interventionen... Användandet av utländska trupper som stöd för en regim som förlorat folkets förtroende därför att den ignorerat dess behov är alltid en mot det egna landet och folket grovt fientlig handling och kan, oavsett vem som gör sig skyldig därtill, aldrig godkännas av någon ungrare."

Så hette det i deklarationen för en vecka sedan. Samtidigt förklarade hr Hajdu att han såg fram mot verkligt fria val i Ungern och ansåg en borgerlig regeringschef vara fullt tänkbar.

Nu utvecklar hr Hajdu — liksom Ny Dag — att ledningen för revolutionen "övertagits av från fängelserna utsläppta kriminella element samt över västgränsen inströmmande kontrarevolutionärer och nazistiska krafter". Inga ord skall spillas på detta nonsens. Men erfar inte hr Hajdu i dag vissa obehag inför sina egna ord för bara några dagar sedan att användandet av utländska trupper "kan, oavsett vem som gör sig skyldig därtill, aldrig godkännas av någon ungrare"?

På sina egna och den övriga ungerska legationspersonalens vägnar säger sig hr Hajdu nu erkänna "den arbetarnas och bondernas revolutionära regering vilken etablerades den 7 november, därför att vi i denna regering ser en garanti för genomförandet av de ursprungliga och ädla krav vilka uppställdes av den revolutionära rörelsen den 23 oktober". Främst bland dessa krav stod kravet på verkligt fria val. Här skall inte diskuteras vilka motiv som förmått hr Hajdu och hans kolleger att svika Ungerns sak. Den långa tystnaden tyder på tvekan, kanske också på inre motsättningar hos legationens personal.

PRESSGRANNAR

Medan den israelisk-egyptiska krigsskådeplatsen kan förväntas på mot pacificering och därefter en upprepeles mellan likställda parter kan träffas förnyade valdsmandlingarna i Ungern som ett krig mot civilbefolkningen med tusentals mänskeoffer. Märk också de tekniska skillnaderna, uppmanar Upsala Nya Tidning (fp):

I Suez-området en operation mot ett land som ingenting som kunde utrymmas av en förvarnad befolkning, i Ungern färemot en massaskt, förberedd genom ett fälskspel som gick ut på att utnyttja regering och folk mot stridsvagnar och andra tunga vapen. Här har det inte heller varit fråga om någon hybrad för FN-maningen, inte om något uttrymme för en FN-styrka eller övervakningskommission, inte ens om tillfälle för humanitära hjälpsändningar i Röda korsets regi. Inget syns av utsikt till demokratiska uppgörelse på den sköddeplatsen; här skall de bista krafterna förhindra och att folks frihet utrotas, till mästand åt en främmande makts härskklystnad.

Jämförelsen belyser svalget mellan vilat och det och de väldigaste lakttagelserna blir i västern, kan tvingas ihop kring frefden, men västern är inte i stånd att förverkliga FN:s bud om fred och frihet för folken under diktaturväldets hål. Dock är det inte sagt att maktöverheten inför tragedier som den ungerska måste förfoll lika utpräglad som den nu framstår. Det har skyndat tecken på att Moskvas senaste ogärning verket skorn en larmsignal i hela världen utanför rysväldet.

Sedan hr Erlander genom opposittionsledarna förmåtts ta till orda på tyst angående de ryska ledarnas besök utryckte han sig i motsats till det första förbredda anförandet klart och rakt på sak, framhåller Enköpings-Kuriren (fp):

Sedan förleg inga misstroftand längre, och det självklara både vi sagda: Vi välkomnar inte våldsmän som gäster i vårt hus. Att sedan hr Rubbestad, partivän med och ärebroder i rikedagen till hr Andersson, fann tillfället lämpligt att mana folket att hålla sina känslor i styr och i ogillande ordalag talade om "ungdomlign demonstrationer", hörde ilkasm till pjäsen och arvundade bilden av den kämlokalla lederationism, som dröjt sig kvar sedan de mörka år, då hyraländer var statsinstitutens högsta uttryck. Hr Andersson finn även där det rätta svaret: "Vi skall vara glada så länge vi har ungdom, som kan ge uttryck åt de känslor vi känner".

Hilding Hagberga förevar för ryssarna kan lämnas därhän, fortsätter Eskilstuna-Kuriren. Det var deingtänzt av det slag han är städdad för.

UTRIKESDEPARTEMENTET i Moskva skickade på fredagen tillbaka de franska och amerikanska ambassadörernas gratulationskort med anledning av oktoberrevolutionsjubileet. Ambassadörens inställning motsvarar inte de vänliga ord som de skrivit på korten i fråga, säger man i utrikesdepartementet.

Bra potatis-utredningen efterlyses i riksdagen

Hr Nihlfors (fp) undrar i enkel fråga om jordbruksministern kan lämna upplysning om försöksverksamhet med matpotatis under vintern och om den vid årets början tillsatta kommittén för utredning om åtgärder för bättre förvaring med matpotatis av tillfredsställande kvalitet kan väntas framlägga förslag inom den närmaste tiden.

Bevillningsutskottet har behandlat en del av förslaget till ny taxeringsförordning och tillstyrker att vissa naturproformåner fr o m 1957 års taxering skall undantas från skattepliktig del av summanlagt har haft ett lägre värde än 400 kr för helt år räknat. Utskottet bifaller också förslaget att arbetsgivare inte skall behöva lämna uppgift om reseskostnader som sammanlagt inte överstiger 500 kr. Motsvarande föreslås också gälla traktamente- och representationsersättningar.

Läkarnas skrivarbete. Läkemedelsreformen har medfört ett betydande administrativt merarbete för bl a läkare och apotekare och det är att framträdande önskemål att dessa ogrännsarna konsekvenser begränsas i möjligaste mån, förklarar andra ledamöterna med anledning av en motion av hrr Hagberg i Malmö och Edström (h). Utskottet föreslår att motionen överlämnas för beaktande till den utredningsman som socialministeren tillkallat för översyn av vissa med reformen sammanhängande frågor.

Skattelotteriet snabbehandlas

Riksdagen har bordläggningsplena även på lördagen kl 11. Det är sista motionsdagen för propositionen om skattelotteriet som sedan skall snabbehandlas av statsutskottet på måndag, bordläggas i kammarna på tisdag och avgöras vid onsdagens plena. Beslöeden till skattebetalarna om eventuell återbäring av skatt börjar nan skicka ut i mitten av månaden och det är meningen att man då skulle lägga med att meddelande om den möjlighet som finns att spela på lotteri med pengarna som då skall stå inne ytterligare ett halvår.

Sven H Asbrink

Vi har med oss åtskillig litteratur på området, och så har vi fått korn på något dussin forskningsprojekt i samband med automationen som amerikanska forskare för närvarande är i gång med och som man har all anledning att följa upp och dra lärdomar av från svensk sida.

Den rapporten lämnar direktör Sven H Asbrink i Industrins produktionsråd och LO:s företagsekonom Arne Henriksen som i sex veckor rest runt i USA på Ingenjörsvetenskapsakademiens uppdrag för att kartlägga en del av ekonomiska, sociala och administrativa problem i samband med automationen.

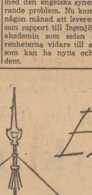

Arne Henriksen

Vi arbetade i USA som ett "joint team", som representerade företagsråden och fackföreningsrörelsen, en anordning som på inte så få håll där ute väckte både förvåning och sympati.

Vi gjorde en rundresa via bl a New York, Washington, Boston, Cleveland, Detroit och Chicago och intervjuade ett 40-tal personer inom olika samhällsområden. Och på hemvägen stannade vi i London för att få jämförelser med den engelska synen på motsvarande problem. Nu kommer vi inom någon månad att leverera en gemensam rapport till Ingenjörsvetenskapsakademin som sedan sprider erfarenheterna vidare till alla de parter som kan ha nytta och intresse av dem.

USA-resenärer: Avromantisera automationen

Vi har fått intrycket att automationen långt mer är en utvecklingsmöjlighet att glädjas åt än en störningsfaktor att frukta. Utvecklingen på detta område blir säkert föga revolutionär, och det finns ing allt skäl att kraftigt avromantisera automationen. Men på några områden här man vara vaksam, och vi har en del exempel på beredskapsåtgärder som de amerikanska myndigheterna, organisationerna och företagen har till hands eller förbereder för att möta förändringar på arbetsmarknaden.

Skattelotteriet snabbehandlas

Riksdagen har bordläggningsplena även på lördagen kl 11. Det är sista motionsdagen för propositionen om skattelotteriet som sedan skall snabbehandlas av statsutskottet på måndag, bordläggas i kammarna på tisdag och avgöras vid onsdagens plena. Beslöeden till skattebetalarna om eventuell återbäring av skatt börjar nan skicka ut i mitten av månaden och det är meningen att man då skulle lägga med att meddelande om den möjlighet som finns att spela på lotteri med pengarna som då skall stå inne ytterligare ett halvår.

DAGENS NYHETER
TEGELBACKEN, STOCKHOLM 2
Telefon: 22 40 00
Telefonannonser: 24 01 00
för riksområdet: 22 40 20
Telegramadress: *Dagnyheter*
Postgiro-/PK-konto (för annonser) nummer 43617 (för prenumeration)
Chefredaktör: *Herbert Tingsten* (Träffas säkrast kl. 13.30—14.30)
Publik huvudredaktör: *Leif Kihlberg*
Redaktionschef och ansvarig utgivare: *Sten Rudmon*
Dagens Nyheters Aktiebolag: Styrelse. Ordförr: *Helge Hedborn*
PRENUMERATIONSPRISER
A — Stockholmsupplagan
Stor-Stockholms tidningsområde — Övriga landet
Månad ..... kr. 7:50 — 7:—
Kvartal ..... kr. 22:— — 20:—
Halvår ..... kr. 43:50 — 39:—
ANNONSPRISLISTA
daterad 1/7 1956 tillsammans med bruttoprislista
Från starten av 20 971
Dagens Nyheters tryckeri, Stockholm 1956.

ÖKNINGEN AV DÖDSFALL på grund av hjärtsjukdomar bland amerikanska män anses nu bero på genomsnittsmännens ocrhörd kraftiga och fettbemängda mat. Dr Norman Jolliffe, ansedd som ledare de hjärtspecialist i New York, har riktat en kraftig varning även till kvinnorna att se upp med sina matvanor. De stopper i sig alldeles för mycket fet mat, säger han.

GILBEY'S Listan Pale TORR SHERRY

Riksdagssammanträden

Lördagen den 10 november 1956
Första Kammaren kl. 11.00 Bordläggn.
Andra Kammaren kl. 11.00 Bordläggn.
Statsutsk. 1:a avd. kl. 11.30

"En av de kanske mest betydelsefulla som utgivits på länge i detta ämne." SvD
Det tysta kriget
En bok om stormakternas underrättelseverksamhet
"Berättas med upträglat sinne för både fakta och dramatik." Curt Falkeman i SvD
LJUS
Hft. 21:—, inb. 25:50
Ladislas Farago

Exklusiv engelsk matt-standard

Nya matsalen på Standard Hôtel, Norrköpings traditionsrika restaurant, bjuder nu gästerna välkomna i ännu trivsammare miljö efter höstens omfattande renovering. Den utsökt vackra lokalens golv är helt täckt med mattor som valts i samråd med expertis från Ringström & Khan. Bottenfärgen går i rätt med kontrastfärger i grönt, guld, blått och crème. Det är genomgående exklusiva mattor i absolut högsta engelska specialkvalitet.

på Standard Hôtel i Norrköping

Ringström & Khan är specialister på mattleveranser till *ledande hotell och restauranter* över hela landet — leveranser med *kvalitet under ansvar.*

Sveriges största specialaffär i mattor
RINGSTRÖM & KHAN
SVEAVÄGEN 32, STOCKHOLM C. TEL. 23 11 55

© Tingstensamlingen Publicerad med tillåtelse av Dagens Nyheter AB.